

DOI: 10.18372/2415-8151.20.15051

ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ БЕРСО ТА ПЕРГОЛ У ЛАНДШАФТНІЙ АРХІТЕКТУРІ

Косик Оксана Іванівна¹, Гуменюк Марія Олександрівна²,
Горупаха Віта Геннадіївна³

¹ Доцент, кандидат біологічних наук, Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, Україна

email: oksanakosyk@gmail.com, ORCID 0000-0003-0873-3180

² Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, Україна
e-mail: forecast84@gmail.com

³ Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, Україна
e-mail: horupahavita@gmail.com

Анотація: дана стаття присвячена садово-парковим конструкціям, які використовуються в ландшафтній архітектурі – берсо і пергола. На початку статті йдеться про історію виникнення, яка датується ще античним періодом.

Вертикальне озеленення - модний, естетичний спосіб оформлення ділянки, що дозволяє незвично прикрасити, скорегувати ландшафт. Велика кількість витких рослин дає безмежні можливості для оформлення ділянки. Підтримуючі конструкції, повиті розкішною рослинністю, привносять у ландшафт нотки таємничості, підкреслюють природність рельєфу. Декоративні конструкції відрізняються зовнішнім виглядом і вирішують різні завдання ландшафтного дизайну.

В роботі описуються відмінності між берсо і перголою, етапи створення конструкцій, їх роль та призначення в саду. Наприклад, пергола-ширма – ділить ділянку на зони, відокремлює різні стилі саду. Перголи використовуються у двох стилях – традиційному та сучасному.

Пергола може стати не тільки прикрасою саду (ділянки), її також можна використовувати і в міському просторі. Берсо в цьому плані програє, тому що це дуже масивна конструкція і навряд чи впишеться у невеликий простір.

На сьогоднішній день встановлювати берсо і перголу з економічних міркувань не дуже вигідно, на це потрібно багато місця і фінансових витрат. Але через 3-5 років все може кардинально змінитись, тому що декоративне садівництво стоїть на порозі нового витка інтересу до арочного переkritтя в садовому просторі, наступним кроком якого може бути повернення берсо.

Ключові слова: берсо, пергола, ландшафт, «криті алеї», «арка», в'юнкі рослини, архітектурні форми, конфігурація, стилі, конструкції, матеріали.

ВСТУП

У процесі розвитку цивілізації люди замислювалися не тільки про функціональний і красивий простір будинку, а й про гармонійний простір саду, це проглядається в результатах археологічних розкопок і збереженим фрескам. Якщо розглядати античний період, то тоді був поширений замкнений простір з регулярно-симетричним плануванням, де сад не виходив за межі зовнішнього периметра прибудинкової території.

Садівники-пейзажисти Франції приблизно з XV століття часто прикрашали ділянки в садах легкими дерев'яними трельяжами і висаджували біля них чагарники і в'юнки рослини, що послужило прообразом критих алей, які отримали в подальшому великий розвиток не тільки в країнах Європи. У дослідженнях садів і парків вперше прийом «криті алей» згадується на «Віллі д'Есте» (Італія), так званій «критий прохід» (loggia). Такий «критий прохід» є архітектурною особливістю, що представляє собою криту зовнішню галерею або коридор зазвичай на верхньому рівні або на рівні землі. Зовнішня стіна була відкрита в бік саду і підтримувалася поруч колон або арок.

Цікаво відзначити, що автор проекту неаполітанський археолог і архітектор Пірра Лігоріо, перш ніж приступити до проектування вілли, вивчив досвід будівництва вілл Стародавнього Світу і використовував знання вже в нових умовах XVI століття. Тему Критих алей Лігоріо використовував неодноразово. По-перше, як вбудовану архітектурну частину споруди фонтану Сивілі, обрамляючи фонтан напівкруглою аркадою, заплетеною вологолюбними ліанами, а по-друге, як перголу-тунель біля фонтану Венери, оповиту гліцинією і як перголу-тунель, оповиту їстівним виноградом. І те, і інше не є берсо в традиційному розумінні, а являють собою симбіоз елементів, які склалися в просторову форму з використанням рослин. І такий прийом міг з'явитися тільки в «театралізовану» епоху, коли люди проявляли інтерес до саду як до «містечтва подавати видовище», включаючи ефекти оптики і перспективи.

До середини XVII століття французькі сади були невеликими і рідко виходили за межі замкових стін, але ряд авторів відзначає, що поряд з ускладненими мереживними партерами, стриженими боскетами і кабінетами на відкритому повітрі, з'являються криті алеї-берсо, які знайшли початок в використовуваному з давніх часів архітектурному елементі «арка» і поступово трансформувалися в «криту алею».

Очевидно, що вперше криті алеї, як самостійна споруда, не пов'язане з архітектурою палацу, використовувався Андре Ленотром при будівництві саду у Версалі для Короля Людовика XIV. У XVII столітті «криті алеї» з'являються в Австрії в парку Мірабель, в Голландії в саду принца в Гронінгені і ін.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

Об'єктами дослідження стали історичні парки Франції, Італії, Голландії, Англії та Росії, в яких застосовувалися різні методи і прийоми формування і використання рослин. Предметом дослідження є архітектурний елемент «арка» і особливий прийом роботи з рослинами «берсо».

В якості методів дослідження були застосовані історичний метод, який дозволив оцінити значимість і передумови використання берсо в садах, і метод порівняльного аналізу для виявлення загальних закономірностей і відмінностей в організації простору при застосуванні даного методу використання рослин.

У даній роботі берсо розглядається не як архітектурний елемент в просторі саду, а як особливий прийом використання рослин для організації цього простору.

МЕТА

Визначити застосування берсо і перголи в ландшафтній архітектурі й особливість застосування.

РЕЗУЛЬТАТИ І ОБГОВОРЕННЯ

Живий зелений коридор в облаштованому саду – сьогодні така розкішна композиція доступна будь-якому садівникові,

який би бажав мати в своєму саду живопліт з рослин, в якій завжди прохолодно і трохи похмуро. Подібне диво іменується берсо.

Берсо (від французького - альтанка) виглядає як каркас, створений з вертикальних опор і перекладини над садовою доріжкою. До цих поперечин підв'язуються гілки і стовбури висаджених вздовж доріжки дерев, які з часом утворюють живий зелений тунель, що сполучає між собою частини саду. Вперше про берсо дізналися у Франції, в XVII столітті, у Росії подібний стиль ландшафтного дизайну з'явився в петровські часи. Так, наприклад, деякі давні твори подібного мистецтва сьогодні можна знайти у Верхньому парку Петергофа.

Берсо на сьогоднішній день є не настільки відомим, як це було раніше, його навіть можна назвати побратимом середземноморської перголи.

Бажаючи ще більше посилити створене від берсо враження, на його виході нерідко створюють дивовижні пейзажні картини, наприклад, які-небудь групи скульптур.

У разі, якщо сад невеликий, подібний тунель буде виглядати трохи гротескно і трохи дивно. Саме тому краще всього використовувати перголу, яка обрамляється виноградом спеціальними саловими ліанами.

Щоб створити берсо, краще всього використовувати такі деревні породи, які при використанні гнуться і не ламаються, піддаючись деформації. Приміром, відмінно в цих цілях застосовувати липу дрібнолисту, акацію жовту, граб, глід, горобину, вербу, березу. Саджанці вибраних дерев потрібно висаджувати дуже щільно, з зовнішньої сторони майбутнього тунелю, відстань не повинна перевищувати 70 см, оптимальний варіант - 40-50 см один від одного. Стовбури дерев обов'язково потрібно прив'язати до споруджуваного каркаса, щоб створити коридор.

Можна підсилити ефект від створюваного тунелю і іншим чином. Приміром, підбивши посадки різних ґрунтопокривних рослин. Так, відмінно з березами будуть гармоніювати деякі пурпурові види гейхера,

якщо використовується горобина - то підійдуть хости. Важливо дотримуватися дуже простого, але дуже важливого правила - всі рослини потрібно підв'язувати так, щоб гілки не заважали проходу, але при цьому утворювали зелені живі стіни.

Берсо дуже масивна споруда, яка вимагає певного місця. Адже маленькою, така композиція виглядати не буде зовсім, для її організації потрібно певна кількість місця, щоб, крім усього іншого, не псувати загальне враження про сад.

В якості основної рослини при створенні подібної оригінальної конструкції сьогодні все частіше беруть плодові рослини - аронію, грушу, яблуню, вишню.

Техніка створення берсо. Основні етапи:

1 - визначитися з місцем для розміщення конструкції.

2 - створити основу або каркас для розміщення рослин. Найкраще використовувати металеві елементи, що володіють високим рівнем міцності і довговічності. Металева конструкція при грамотному захисті від корозії може використовуватися протягом тривалого часу. Виконати ґрунтовку і фарбування металевих деталей.

3 - дах конструкції заповнюють рослинами. Тут також можливий широкий політ для фантазії власника ділянки. Багато чого буде залежати і від приживлюваності рослини.

4 - ширина не повинна бути менше одного метра. Оптимальний варіант два метри.

5 - в якості опори рекомендується використовувати цеглу.

6 - конструкція встановлюється і надійно фіксується для запобігання перекидання. Висаджуються рослини вздовж конструкції.

Берсо як оригінальна прикраса ділянки. Не обов'язково створювати один довгий і великий тунель. Можна створити їх декілька і об'єднати переходами. Може вийти своєрідний лабіринт, де приємно усамітнитися в тіні зеленого листя. При бажанні можна дуже оригінально прикрасити, ство-

рити місце для дійсно романтичного відпочинку та приємного проведення часу. Встановити освітлювальні елементи і прокласти доріжки. Також не слід забувати, що берсо дуже добре створює перспективу ділянки, а також як функціональний елемент відмінно підходить для з'єднання різних тематичних зон саду. Найчастіше, щоб підсилити ефект від берсо, на виході з нього розміщують різні малі архітектурні форми - скульптури, фонтани і т.п. Берсо - одне з кращих ландшафтних рішень для створення контрасту між залитим сонцем простором і затіненою алеєю (рис. 1-8).

Пергола, в буквальному перекладі, це навіс або прибудова, що цілком відображає її сутність. Являє собою споруду з арок (секцій), пов'язаних між собою перекладинами (брусами). Може бути виконана у вигляді окремих конструкцій, так і стаціонарної, наприклад, в складі тераси.

Незважаючи на все різноманіття видів пергол, їх конструкція має визначальні риси:

- наявність повторюваних секцій;
- наявність опор і дугових елементів;
- наявність ґратчастого перекриття.

Початкові завдання перголи - забезпечувати захист від сонця, а також підтримувати виноград і в'юнкі рослини.

Однак сьогодні коло завдань розширилось:

- зонування ділянки;
- декорування зони відпочинку;
- створення зеленої зони в т.ч. вертикальної;
- прикраса, для декоративного оформлення ландшафтного дизайну ділянки;
- маскуванню будівель, які вибиваються з концепції дизайну ділянки;
- зміщення акцентів у ландшафтному дизайні саду;
- оформлення вхідних груп (хвіртки, ворота, вхід в сад).

Така багатозадачність привела до перетворення перголи з суто утилітарного елемента в багатофункціональну конструкцію.

Типи і види пергол (класифікація):

1. з позиції розміщення:

- пристінна пергола (стаціонарна) - більше нагадує альтанку, призначена для створення зони відпочинку безпосередньо біля будинку;
- що стоїть окремо, є незалежним елементом в ландшафтному дизайні садової ділянки.

2. з позиції конфігурації:

- *пергола-тент* - використовується в якості (захисту від сонця) навісу над дитячим майданчиком або автомобілем. (рис. 8,9)
- *пергола-козилок* - дозволяє затінити вікна від сонця. (рис. 10,11)
- *перголи-навіси* для машини поширені в силу своєї функціональності і практичності. (рис. 12,13)
- *пергола-альтанка* - виконує всі функції альтанки, але відрізняється від останньої тим, що пергола вкриває від сонця, але не захистить від дощу, оскільки її дах ґратчастий. (рис. 14,15)
- *пергола-ширма* - призначення ділити ділянку на зони. Часто служить для прикраси вхідної зони або використовується в якості паркану. Також незамінна, при необхідності відокремити ділянки саду, витримані в різних стилях. (рис. 16,17)
- *пергола-тунель* - класичний варіант. Призначення цього виду перголи - закривати доріжку від сонця і створювати гарний прохід між спорудами на ділянці. (рис. 18,19)
- *пергола-лавка* - дозволяє створити відокремлений куточок з мінімальними витратами місця і часу на виготовлення. (рис. 20,21)

3. з позиції стилю:

- пергола в традиційному стилі: сільський стиль, екостиль, кантрі, середземноморський. Цей вид відрізняється лаконічністю ліній і рівністю даху;
- пергола в сучасному стилі: східний (дах увігнутий), західний (дах опуклий), хайтек, модерн. Для цього напряму характерні химерність ліній, наявність секцій різної конфігурації, комбінація матеріалів (рис. 23,24).

Приклади застосування берсо

Рис. 1. Берсо обсажене стриженими деревами

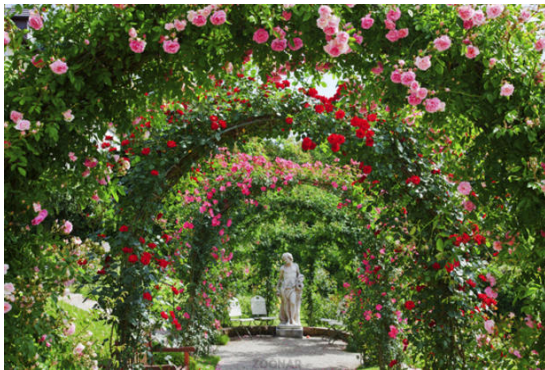
Рис. 5. Берсо обвите ліанами

Рис. 2. Берсо з прив'язаними до каркаса рослинами

Рис. 6. Лавочка в берсо перетворює його в місце для відпочинку

Рис. 3. Берсо обплетене виткими трояндами

Рис. 7. Берсо з дерев'яним каркасом не озеленюють деревами-крупномірами

Рис. 4. Берсо обплетене гліцинією

Рис. 8. Берсо вказує шлях до фонтану

Рис. 9. пергола-тент

Рис. 10. пергола-тент

Рис. 11. пергола-піддашок

Рис. 12. пергола-піддашок

Рис. 13. пергола-навіс

Рис. 14. пергола-навіс

Рис. 15. пергола-альтанка

Рис. 16. пергола-альтанка

Рис. 17. пергола-ширма

Рис. 18. пергола-ширма

Рис. 19. пергола-тунель

Рис. 20. пергола-тунель

Рис. 21. пергола-лавка

Рис. 22. пергола-лавка

Рис. 23. (кантрі)

Рис. 24 (модерн)

4. з позиції конструкції:

- садова або пергола для витких рослин. Особливість в тому, що садова пергола має невеликі розміри і призначена виключно для підтримки витких рослин і винограду. З огляду на лаконічність дизайну її найпростіше зробити і встановити своїми руками;
- арочна пергола - найчастіше такі конструкції встановлюють біля хвіртки або ґанку, щоб підкреслити вхідну зону;
- маленька пергола - зазвичай має вигляд піддашся, краща для невеликих ділянок;
- велика пергола - це вже повноцінний архітектурний елемент. Чим більше місця, тим менше обмежений дизайнер у виборі конфігурації і елементів для її виготовлення. Часто такі споруди мають складний дах і секції.

5. з позиції форми: кругла (рис. 25,26), квадратна (рис. 27,28), ламана (рис. 29,30).

Рис. 25. кругла

Рис. 26.

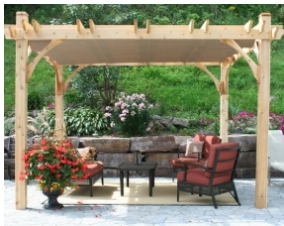

Рис. 27. квадратна

Рис. 28.

Рис. 29. ламана

Рис. 30.

6. з позиції використаного матеріалу:

- *дерев'яні перголи* - доступні і прості в обробці, деревина найпопулярніший матеріал для виготовлення пергол;

ковані перголи з металу - стануть прикрасою саду, сталь - довговічний і міцний матеріал, але металеві перголи для саду складні у виготовленні. Щоб створити таку конструкцію самостійно потрібно володіти спеціальними навичками роботи з металом та зі зварювальним апаратом. За рахунок чималої ваги такі конструкції потребують надійної основи (фундаменту). Металеві конструкції, зроблені майстром без досвіду, не відрізняються тою витонченістю, яка притаманна кованим виробам або природністю, яка властива дерев'яним перголам;

- *пластикові перголи* - модульні, доступні за ціною конструкції мають один недолік - малий термін служби. А непривабливий вигляд пластика можна заховати під рослинами;
- *кам'яні або цегляні перголи* - масивність цих конструкцій накладає відбиток на поширеність їх використання. Кам'яні перголи виглядають солідно, але можуть бути встановлені тільки на великій площі. Великі монументальні споруди з каменю привертають до себе всю увагу;
- *комбінована* - конструкція з використанням двох і більше видів матеріалу, досить популярне поєднання: дерево-камінь, дерево-метал.

7. з позиції технологічності:

- проста пергола;
- функціональна: з освітленням (з підсвічуванням), підлогою, місцем для вогнища (піч-барбекю), лавкою і т.п.

Підбираючи стиль для простору, слід, перш за все, враховувати концепцію закладу або іншого об'єкта, на території якого буде розміщена пергола.

Перголи розрізняють за конструктивними особливостями стін:

- з відкритими стінами;
- зі стінами-ширмами;
- з тканинних ролів (рефлексолі);
- із склінням з вертикальним рухом панелей;
- із склінням з горизонтальним рухом панелей.

Щодо матеріалу виготовлення даху, є кілька рішень:

- *перголи з тканинним дахом PVC* (полівінілхлорид) - термопластичний полімер - гнучке тканинне полотно з хімічною стійкістю до лугів, мінеральних масел, більшості кислот і розчинників, - ідеальний матеріал для захисту від сонця і дощу, прекрасно натягується на великих форматах каркасних конструкцій;
- *перголи з дахом з алюмінієвих поворотних ламелей* - ефективний захист від сонця, проливних дощів і снігу, стійкість до вітрових навантажень - до 110 км / год, стильна і міцна конструкція з можливістю дозації інтенсивності сонячного світла і вентиляції свіжого повітря через дах.

ВИСНОВКИ

Пергола може стати не тільки прикрасою саду (ділянки), її також можна використовувати і в міському просторі. Наприклад, кафе, ресторани, на дахах багатопверхових офісних будівель, рекреаційна зона, літній театр, оформлення входів, зонування ділянки, парковка автомобілів. Берсо в цьому плані не таке універсальне, оскільки являє собою дуже масивну конструкцію і потребує значної площі і великого

простору. Для озеленення цього декоративного елемента використовують виткі рослини, високорослі кущові форми, деревні хвойні та листяні породи, які легко переносять стрижку. Декоративність берсо потрібно регулярно підтримувати: підживлювати, підв'язувати рослини, обрізати ті частини, які розрослися, тому що вони утруднюють прохід. В іншому випадку берсо втратить привабливість, може зруйнуватися під вагою рослин. Висота, форма, довжина зеленого тунелю може бути різною.

В сучасних публічних парках і приватних садах берсо і перголу практично не влаштовують як з економічних причин, так з міркувань безпеки. Однак, аналізуючи асортимент сучасних розсадників і садових центрів, було відмічено зростання попиту покупців на торгових майданчиках до сформованих з рослин арок. У приватному житловому будівництві берсо, якщо і застосовують, то в трансформованому варіанті з невеликою кількістю арок. Виходячи з тези, що попит народжує пропозицію, можна припустити, що декоративне садівництво стоїть на порозі нового витка інтересу до арочного перекриття в садовому просторі, наступним кроком якого буде повернення берсо.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Берсо в ландшафтному дизайні. URL: <https://krasiviysad.ru/blog/trendyi/kak-sozdat-berso-na-uchastke>
- [2] Берсо в ландшафтній архітектурі. URL: <https://tclife.ru/berso-v-landshaftnoj-arhitekture>
- [3] Пергола в ландшафтному дизайні. URL: <http://moydomik.net/dvorov/besedka/-403pergola-landshaftnom-dizayne-foto.html>
- [4] Історія виникнення перголи. URL: <http://gooddes.ru/catalog/sun-protection-system/3719/3746.html>
- [5] Брунс Пфланцен. Уход за декоративными растениями / Брунс Пфланцен. – М.: Глобус, 2000. – 112 с.
- [6] Білоус В.І. Садово-паркове мистецтво: Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів. Київ: Науковий світ, 2001. 299 с.
- [7] Белкин А.Н. Городской ландшафт. Москва: Высшая школа, 1987. 112 с.

REFERENCES

- [1] *Berso in landscape design*. URL: <https://krasiviysad.ru/blog/trendyi/kak-sozdat-berso-na-uchastke>
- [2] *Berso in landscape architecture*. URL: <https://tclife.ru/berso-v-landshaftnoj-arhitekture>
- [3] *Pergola in landscaping*. URL: <http://moydomik.net/dvorov/besedka/403-pergola-landshaftnom-dizayne-foto.html>
- [4] *History of the pergola*. URL: <http://gooddes.ru/catalog/sun-protection-system/3719/3746.html>
- [5] *Brunns Pflanzen. Ornamental Plants Care / Brunns Pflanzen. - M.: Globus, 2000. -- 112 p.*
- [6] *Belous V.I. Garden and park art: A brief history of development and methods of creating art gardens. Kyiv: Scientific World, 2001. 299 p.*

- [8] Боговая И.О., Фурсова Л.М. Ландшафтное искусство. Москва : Агропромиздат, 1988. 165 с.
- [9] Боговая И.О., Теодоронский В.С. Озеленение населённых мест. М. : Агропромиздат, 1990. 239 с.
- [10] Вергунов А.П., Денисов Н.В., Ожегов С. С.. Ландшафтное проектирование. Москва : Архитектура-С, 1994. 260 с.
- [11] Владимиров В.В., Микулина Е.М., Яргина З. Н. Город – ландшафт. Москва : Мысль, 1986. 238 с.
- [12] Григорян А.Г. Ландшафт современного города. Москва : Стройиздат, 1986. 136 с.
- [13] Дермидонтова В.В. История садово-парковых стилей : Учебное пособие для вузов. Москва : Архитектура-С, 2003. 208 с.
- [14] Жирнов А.Д. Архитектурно-художественные компоненты озеленения городов. Москва : Высшая школа, 1983. 65 с.
- [15] Кучерявий В.П. Озеленення населених місць / В. П. Кучерявий. – Львів : Світ, 2005. – 456 с.
- [16] Ерохина В.И. и др. Озеленение населенных мест. Справочник. -М.: Стройиздат, 2007.
- [17] Ерохина Г.П. Озеленение населённых мест / Г. П. Ерохина, Г. П. Жеребцова, Т. И. Вольфтруб; под. ред. В. И. Ерохиной. – М. : Стройиздат, 1987. – 480 с.
- [18] Саурова В., Торчик В. Озеленение террас, крыш и открытых внутренних дворики. Минск, 1990.
- [19] Сычева А.В. Архитектурно-ландшафтная среда. Минск : Высшая школа, 1982. 158 с.
- [7] Belkin A.N. *Urban landscape*. Moscow: Higher School, 1987. 112 p.
- [8] Bogovaya I.O., Fursova L.M. *Landscape art*. Moscow: Agropromizdat, 1988. 165 p.
- [9] Bogovaya I.O., Teodoronsky V.S. *Landscaping of populated areas*. M.: Agropromizdat, 1990. 239 p.
- [10] Vergunov A.P., Denisov N.V., Ozhegov S.S. *Landscape design*. Moscow: Architecture-S, 1994. 260 p.
- [11] Vladimirov V.V., Mikulina E.M., Yargina Z.N. *City - landscape*. Moscow: Mysl, 1986. 238 p.
- [12] Grigoryan A.G. *Landscape of the modern city*. Moscow: Stroyizdat, 1986. 136 p.
- [13] Dermidontova V.V. *History of garden and park styles: A textbook for universities*. Moscow: Architecture-S, 2003. 208 p.
- [14] Zhirnov AD *Architectural and artistic components of urban landscaping*. Moscow: Higher School, 1983. 65 p.
- [15] Kucheryaviy V.P. *Landscaping of the populations of the city / V. P. Kucheryaviy*. - Lviv: Svit, 2005. -- 456 p.
- [16] Erokhina V.I. and other *Landscaping of populated areas. Directory*. -M.: Stroyizdat, 2007.
- [17] Erokhina G.P. *Greening of populated places / G. P. Erokhina, G. P. Zherebtsova, T. I. Volftrub; under. ed. V.I. Erokhina*. - M.: Stroyizdat, 1987. -- 480 p.
- [18] Saurova V., Torchik V. *Landscaping of terraces, roofs and open courtyards*. Minsk, 1990.
- [19] Sycheva A.V. *Architectural and landscape environment*. Minsk: Higher School, 1982. 158 p.

АННОТАЦІЯ

Косык О.И., Гуменюк М.О., Горупаха В.Г. Тенденции использования берсо и пергол в ландшафтной архитектуре. Данная статья посвящена садово-парковым сооружениям, которые используются в ландшафтной архитектуре - берсо и пергола. В начале статьи говорится об истории возникновения, которое датируется еще античным периодом. Самостоятельным, не связанным с архитектурой, сооружение стало при строительстве сада в Версале.

Вертикальное озеленение - модный, эстетический способ оформления участка, позволяет необычно украсить,

ABSTRACT

Kosyk O., Humeniuk M., Horupakha V. Trends in the use of bersos and pergolas in landscape architecture. This article is devoted to garden and park structures used in landscape architecture - berso and pergola. At the beginning of the article we are talking about the history of origin, which dates back to ancient times. The building became independent, not related to architecture, during the construction of the garden in Versailles.

Vertical landscaping - a fashionable, aesthetic way of landscaping, which allows you to unusually decorate, adjust the land-

скорректировать ландшафт. Большое количество вьющихся растений дает безграничные возможности для оформления участка. Поддерживающие конструкции, увитые роскошной растительностью, привносят в ландшафт нотки таинственности, подчеркивают естественность рельефа. Декоративные конструкции отличаются внешним видом, решают разные задачи ландшафтного дизайна.

В работе описывается различие между берсо и перголой. Этапы создания массивной конструкции. Также приводятся примеры применения растений. Черты и задачи пергол и назначения в саду. Пергола может стать не только украшением сада (участка), ее также можно использовать и в городском пространстве. Берсо в этом плане проигрывает, потому что это очень массивная конструкция и вряд ли впишется в небольшое пространство.

На сегодняшний день устанавливать берсо и перголу из экономических соображений очень невыгодно, на это требуется много места и финансовых затрат. Но через 3-5 лет все может кардинально измениться, потому что мир не стоит на месте. Декоративное садоводство стоит на пороге нового витка интереса к арочному перекрытию в садовом пространстве, следующим шагом которого будет возвращение берсо.

Ключевые слова: берсо, пергола, ландшафт, «крытые аллеи», «арка», вьющиеся растения, архитектурные формы, конфигурация, стили, конструкции, материалы

scape. A large number of twisted plants provides endless opportunities for landscaping. Supporting structures, covered with lush vegetation, bring a touch of mystery to the landscape, emphasize the naturalness of the terrain. Decorative designs differ in appearance, solve various problems of landscape design.

The paper describes the difference between a berso and a pergola. Stages of creating a massive structure. There are also examples of the use of plants. Features and tasks of pergolas and purpose in the garden. For example, a pergola-screen - divides the area into zones, separates different styles of the garden, if any. The pergola has two styles - traditional and modern. They are distinguished by the design features of the walls, if you know the differences, you can easily determine which one is right for this area. The pergola can become not only an ornament of a garden (sites), it can also be used and in city space. Berso loses in this regard, because it is a very massive structure and is unlikely to fit into a small space.

To date, to install a berso and a pergola for economic reasons is not very profitable, it requires a lot of space and financial costs. But in 3-5 years everything can change dramatically, because the world does not stand still. Ornamental gardening is on the threshold of a new round of interest in the arched ceiling in the garden space, the next step of which will be the return of berso.

Key words: berso; pergola; landscape; "covered alleys"; "arch"; climbing plants; architectural forms; configuration; styles; constructions; materials

AUTHOR`S NOTE:

Kosyk O., associate professor, PhD.
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine
email: oksanakosyk@gmail.com
orcid: 0000-0003-0873-3180

Горупаха В. Kyiv Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine
email: horupahavita@gmail.com

Humeniuk M., Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine
email: forecast84@gmail.com

Стаття подана до редакції
10.12.2020р.

Стаття прийнята до друку
20.12.2020р.